

Vergaderjaar 2020–2021

27 859

Modernisering Gemeentelijke Basisadministratie persoonsgegevens (GBA)

Nr. 149

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN KONINKRIJKSRELATIES

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 18 november 2020

Met deze brief informeer ik u over enkele actuele ontwikkelingen met betrekking tot het verder verbeteren van het stelsel van basisregistraties. Deze brief beschrijft de acties die ik heb ondernomen in vervolg op de aanbevelingen van de Algemene Rekenkamer in het rapport Grip op Gegevens.¹

Zo wordt er, in opvolging van de motie van de leden Van der Molen en Middendorp, een centraal meldpunt voor fouten in de basisregistraties ingericht (Kamerstuk 26 643, nr. 630).

Ook ga ik in deze brief in op de afbakening van het stelsel en op de relatie tussen de gegevens in het stelsel en andere registraties waar de Algemene Rekenkamer aandacht voor vraagt.

Het stelsel van basisregistraties als ruggengraat van dienstverlening

Het gebruik van gegevens uit de basisregistraties is de afgelopen jaren exponentieel gestegen. Inmiddels worden de basisregistraties ruim 40 miljoen keer per dag bevraagd. Niet alleen door de overheid zelf bij bijvoorbeeld het verlenen van een vergunning of het uitkeren van een toeslag of uitkering, maar ook door burgers en bedrijven. Denk bijvoorbeeld aan: het navigeren naar een adres in de auto, het opzoeken van de kooprijzen van huizen, het checken van de kilometerstand van een auto of het zoeken van nieuwe klanten door bedrijven. In het stelsel van basisregistraties zijn deze gegevens met elkaar verbonden, zodat afnemers gegevens uit verschillende basisregistraties kunnen combineren. In de bijlage bij deze brief treft u een vernieuwde stelselplaat aan die de relaties tussen de verschillende gegevens laat zien².

¹ Algemene Rekenkamer, «Grip op gegevens, het stelsel van basisregistraties voor burgers en bedrijven», juni 2019.

² Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl

Er gaat veel goed in het stelsel van basisregistraties. Dat laat recent gebruikersonderzoek ook zien.³ De gebruikers van de basisregistraties geven een ruime voldoende en zijn doorgaans tevreden over de gegevens en de mogelijkheden van de basisregistraties. Informatie over de normen en de gerealiseerde kwaliteit van de gegevens in de basisregistraties is openbaar gemaakt.⁴ Het CBS heeft voor de derde keer een stelselbrede kwaliteitsmeting gedaan.⁵ Beide publicaties laten zien dat de kwaliteit van de data over het algemeen zeer goed is.

Programmaplan voor de verbetering van het stelsel van basisregistraties

De basis is op orde, maar we zijn er nog niet. De overheid werkt steeds meer datagedreven. De basisregistraties zitten in het hart van deze (internationale) ontwikkelingen: *noblesse oblige*.

Eerdergenoemd gebruikersonderzoek laat zien dat het gebruik van de basisregistraties niet altijd even gemakkelijk is, vooral als men gegevens uit meerdere basisregistraties gecombineerd wil gebruiken. Een belangrijke maatstaf van kwaliteit is, naast een correcte registratie, de bruikbaarheid van gegevens voor overheidsdienstverleners, bedrijven en burgers.

De komende jaren ligt de belangrijkste opgave in het zo inrichten van de registraties – juridisch, organisatorisch en technisch – dat de gegevens eenvoudiger bij de bron kunnen worden opgehaald en vervolgens laagdrempelig gecombineerd en sectoroverstijgend gebruikt kunnen worden in het werken aan maatschappelijke opgaven zoals de energietransitie, het invoeren van de Omgevingswet, het tegengaan van ondermijning, woningbouw, etc.

Om hieraan te werken is er onder mijn regie in de afgelopen maanden een programmaplan voor de verbetering van het stelsel van basisregistraties opgesteld. Met dit plan formuleren de betrokken beleidsverantwoordelijken, verstrekkers en bronhouders een gezamenlijke ambitie, bijbehorende doelen en concrete activiteiten. Dit heeft geresulteerd in een gezamenlijke uitvoeringsagenda voor de komende jaren. Het gaat nadrukkelijk om activiteiten die de individuele basisregistraties overstijgen.

Met dit plan geven we onder meer invulling aan de aanbevelingen die de Algemene Rekenkamer heeft gedaan over het verbeteren van de inzage en correctie van gegevens, over hergebruik en kwaliteitsmanagement. Ook de verbeterpunten die de VNG adresseert in haar *position paper*⁶ zijn meegenomen. Gemeenten spelen als bronhouder en grootgebruiker van de basisregistraties immers een belangrijke rol in het stelsel.

De activiteiten zijn geclusterd langs drie hoofddoelen:

- Een betere dienstverlening aan burgers en bedrijven;
- Meer gebruik van gegevens uit de basisregistraties;
- Hogere kwaliteit van (in samenhang gebruikte) gegevens.

Het is geen allesomvattend centraal uitvoeringsprogramma, maar een verbindende aanpak met een meerjarenperspectief, waarin stapsgewijs resultaten opgeleverd worden. Het Ministerie van BZK voert de regie over het programma, vanuit mijn verantwoordelijkheid voor een goed functionerend stelsel van basisregistraties.

³ Gebruikersonderzoek basisregistraties 2020, Berenschot, juni 2020.

⁴ <https://www.digitaleoverheid.nl/document/kwaliteitsinformatie-stelsel-van-basisregistraties/>

⁵ CBS, 3-meting Kwaliteit Stelsel van Basisregistraties, maart 2020.

⁶ VNG, oktober 2019, <https://vng.nl/nieuws/position-paper-over-basisregistraties>

De organisaties die bij het stelsel betrokken zijn, voeren de activiteiten uit binnen bestaande menskracht en financiën. BZK financiert de activiteiten die behoren bij de stelselregie, zoals monitoring, onderzoek en ondersteuning om de resultaten uit dit programmaplan te realiseren, én ook het centraal meldpunt voor fouten in basisregistraties. In de bijlage treft u een samenvatting van het plan aan⁷.

Bij de uitvoering van het plan starten we niet alleen nieuwe acties op, we bouwen ook voort op wat er goed gaat en op de initiatieven die bijdragen aan de geschetste ontwikkelopgaven. Een mooi voorbeeld daarvan is de doorontwikkeling van de geo-basisregistraties naar een samenhangende objectenregistratie, laagdrempelig beschikbaar voor burgers, bedrijven en overheden. Hierdoor kan bijvoorbeeld snel inzicht verkregen worden in potentiële locaties voor woningbouw of maatregelen in de energietransitie.

Een ander voorbeeld is dat technologische ontwikkelingen het gebruik van gegevens uit basisregistraties ook steeds beter mogelijk maken.⁸ Het is bij verschillende registraties voor (overheids)dienstverleners al mogelijk om actuele gegevens op ieder moment rechtstreeks «bij de bron» op te vragen. Daardoor hoeven er geen kopieën van de gegevens gemaakt te worden, waardoor de kans op fouten en het gebruik van niet-actuele gegevens kleiner wordt. Ook wordt het delen van persoonsgegevens op die manier verder geminimaliseerd door alleen die informatie uit de registratie te leveren die nodig is.

Ik stimuleer deze ontwikkelingen bij uitvoeringsorganisaties en gemeenten, onder meer door bijdragen vanuit de Investeringspost Digitale Overheid.

Door de nadruk te leggen op de verbetering van de kwaliteit en bruikbaarheid van de bestaande gegevens binnen én buiten het stelsel, geef ik ook antwoord op de vraag die de Algemene Rekenkamer opwerpt over eventuele groei van het stelsel van basisregistraties. Ik zie op dit moment geen wens bij gebruikers om nieuwe basisregistraties aan te wijzen. Er bestaan tientallen landelijke overheidsregistraties naast het stelsel van basisregistraties, die vaak al wel ingericht zijn op een vergelijkbare wijze als basisregistraties. Voor basisregistraties geldt een zwaar regime voor kwaliteit, juridische borging en financiering. Het stelsel beperkt zich tot de absolute basis van wettelijk verankerde registraties en brengt met zich mee dat de authentieke gegevens uit die registraties verplicht gebruikt moeten worden door overheidsorganisaties.

Belangrijk is vooral om de samenhang tussen de gegevens binnen en buiten het stelsel te vergroten. Waar nodig worden nieuwe gegevens onderdeel van bestaande basisregistraties. Recent informeerde ik uw Kamer bijvoorbeeld over de verkenning naar het opnemen van een tweede adres en contactgegevens binnen de BRP.⁹

De afspraken, rollen en verantwoordelijkheden in het stelsel van basisregistraties ga ik vastleggen in de Wet digitale overheid, zodat niet alleen de individuele basisregistraties een wettelijke basis hebben, maar ook het stelsel als geheel.

Centraal meldpunt voor fouten in basisregistraties

Een belangrijke randvoorwaarde in het verbeteren van de informatiehuishouding van de overheid is het verder versterken van de informatiepositie van de burger. Onder meer door het stapsgewijs digitaal beschikbaar stellen van eigen persoonsgegevens aan de betrokkene versterken we de

⁷ Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl

⁸ Bijvoorbeeld door de inzet van API's (Application Programming Interfaces)

⁹ Kamerstuk 27 859, nr. 146

regiefunctie van de burger. Voor steeds meer basisregistraties geldt dat Mijn Overheid op één centrale plek inzage biedt in de registratie van eigen gegevens en dat burgers met één druk op de knop op de juiste plek terecht komen om correcties door te voeren. Met de ontwikkeling van de MijnGegevens app wordt deze inzage laagdrempeliger en gebruiksvriendelijker.

In vervolg op mijn brief van 25 november 2019 werk ik aan de inrichting van een gezaghebbend centraal meldpunt waar burgers en bedrijven terecht kunnen voor het melden en oplossen van problemen met de basisregistraties.¹⁰ De voorbereidingen voor dit meldpunt zijn in volle gang en de bedoeling is dat het meldpunt met ingang van 1 januari 2021 van start gaat.

De dienstverlening van het meldpunt wordt zo goed mogelijk ingericht op de wensen van de toekomstige melders. Daarvoor is er in samenwerking met de basisregistraties een zogenoemde «klantreis» gemaakt. Ook zijn mensen geïnterviewd die in het verleden problemen hebben gehad als gevolg van het gebruik van onjuiste gegevens.

Mijn uitgangspunt is dat het niet alleen gaat om het corrigeren van mogelijke foutieve gegevens door de basisregistraties, maar ook om te zorgen dat onbedoelde gevolgen worden hersteld door de dienstverleners die het betreft. Daarom zal het meldpunt ook intensief samenwerken met de basisregistraties en eventuele andere instanties.

Vanaf volgend jaar zal het meldpunt ervoor zorgen dat burgers en bedrijven door de juiste instantie worden geholpen en zal het meldpunt bemiddelen als burgers en bedrijven er in hun contact met de instanties niet uit komen.

Basisregistraties spelen een voortrekkersrol

De basisregistraties zijn een onmisbaar onderdeel van de generieke digitale infrastructuur (GDI) van de overheid.¹¹ De opgave om gegevens eenvoudig te combineren en te gebruiken, strekt verder dan het stelsel van basisregistraties en vereist meer harmonisatie in de gegevenshuishouding van de overheid. Dit onderwerp komt dan ook terug in de op te stellen Werkagenda voor de uitvoering onder de Ministeriële Commissie Uitvoering¹² en in de doorontwikkeling van de Data Agenda Overheid¹³.

De samenwerkende basisregistraties hebben een goede uitgangspositie om hun maatschappelijke meerwaarde de komende jaren te vergroten. Met de hernieuwde stelselregie, het programmaplan en de samenwerking met alle betrokkenen binnen het stelsel hebben we een structuur waarmee we de komende jaren toekomstgericht werken aan een verdere verbetering van het stelsel van basisregistraties.

De Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
R.W. Knops

¹⁰ Kamerstuk 32 761, nr. 153

¹¹ Kamerstuk 26 643, nr. 706

¹² Werk aan Uitvoering: handelingsperspectieven voor het versterken van de dienstverlening en een toekomstbestendige en wendbare uitvoering. Kamerstuk 31 490, nr. 284

¹³ <https://www.digitaleoverheid.nl/overzicht-van-alle-onderwerpen/nieuwe-technologieen-data-en-ethiek/data-agenda-overheid/>